Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (sedmého senátu)

28. dubna 2022*

„Nesplnění povinnosti státem – Článek 258 SFEU – Životní prostředí – Směrnice 2008/56/ES – Mořská environmentální politika – Článek 5 – Strategie pro mořské prostředí – Článek 17 odst. 2 a 3 – Neprovedení přezkumu počátečního posouzení a stanovení dobrého stavu prostředí, jakož i environmentálních cílů ve stanovené lhůtě – Nezaslání podrobných údajů o aktualizacích provedených na základě přezkumů Evropské komisi ve stanovené lhůtě“

Ve věci C-510/20,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 258 SFEU, podaná dne 12. října 2020,

Evropská komise, zastoupená O. Beynet a I. Zaloguinem, jako zmocněnci,

žalobkyně,

proti

Bulharské republice, zastoupené T. Mitovou, L. Zacharievou a T. Cingilevou, jako zmocněnkyněmi,

žalované,

SOUDNÍ DVŮR (sedmý senát),

ve složení I. Ziemele, předsedkyně šestého senátu vykonávající funkci předsedkyně sedmého senátu, P. G. Xuereb a A. Kumin (zpravodaj), soudci,

generální advokát: M. Bobek,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

* Jednací jazyk: bulharština.

Rozsudek

1 Svou žalobou se Evropská komise domáhá, aby Soudní dvůr určil, že Bulharská republika tím, že ve stanovené lhůtě neprovedla přezkum a aktualizace zaprvé počátečního posouzení současného stavu prostředí dotyčných vod a dopadu lidských činností na toto prostředí, zadruhé stanovení dobrého stavu prostředí a zatřetí environmentálních cílů a souvisejících ukazatelů a nezaslala tyto aktualizace tomuto orgánu, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 5 odst. 2 písm. a) bodů i), ii) a iii) a z čl. 17 odst. 2 a 3 směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2008/56/ES ze dne 17. června 2008, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti mořské environmentální politiky (rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí) (Úř. věst. 2008, L 164, s. 19).

Právní rámec

2 Body 29 a 34 odůvodnění směrnice 2008/56 uvádějí:

„(29) Členské státy by měly přijmout nezbytná opatření, aby dosáhly dobrého stavu mořského prostředí nebo tento stav udržely. Je však třeba uznat, že možná nebude možné dosáhnout dobrého stavu všech mořských vod ve všech ohledech do roku 2020. Proto, z důvodu spravedlnosti a proveditelnosti, je vhodné učinit opatření pro případy, kdy nebude možné, aby členský stát dosáhl úrovně stanovených environmentálních cílů nebo dosáhl dobrého stavu mořského prostředí nebo tento stav udržel.

[…]

(34) Vzhledem k dynamické povaze mořských ekosystémů a jejich přirozené nestálosti a s ohledem na to, že tlaky a dopady na ně se mohou měnit s vývojem různých modelů lidské činnosti a vlivem změny klimatu, je nutné připustit, že vymezení dobrého stavu prostředí bude pravděpodobně třeba v průběhu času upravit. Proto je vhodné, aby programy opatření pro ochranu mořského prostředí a nakládání s ním byly pružné a přizpůsobivé a aby zohledňovaly vědeckotechnický vývoj. Z tohoto důvodu je třeba stanovit pravidelnou aktualizaci strategií pro mořské prostředí.“

3 Článek 5 této směrnice, nadepsaný „Strategie pro mořské prostředí“, v odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1. Každý členský stát vytvoří v každé příslušné mořské oblasti nebo podoblasti strategii pro mořské prostředí pro své mořské vody v souladu s akčním plánem stanoveným v odst. 2 písm. a) a b).

2. Členské státy, které sdílejí určitou mořskou oblast či podoblast, spolupracují s cílem zajistit, aby byla v rámci každé mořské oblasti nebo podoblasti opatření vyžadovaná v zájmu dosažení cílů této směrnice, zejména jednotlivé části strategií pro mořské prostředí uvedené v písmenech a) a b), koherentní a koordinovaná v celé dotčené mořské oblasti nebo podoblasti, v souladu s následujícím akčním plánem, pro nějž se dotčené členské státy snaží postupovat společně:

a) příprava:
   i) počáteční posouzení současného stavu prostředí dotyčných vod a dopadu lidských činností na toto prostředí podle článku 8, které má být dokončeno do 15. července 2012,

ii) stanovení dobrého stavu prostředí dotyčných vod podle čl. 9 odst. 1, které má být provedeno do 15. července 2012;
iii) stanovení řady environmentálních cílů a souvisejících ukazatelů podle čl. 10 odst. 1 do 15. července 2012,

[…]“

4 Článek 14 uvedené směrnice, nadepsaný „Odchylky“, v odstavci 1 stanoví:

„Členský stát může v rámci svých mořských vod určit případy, v nichž z jakéhokoliv z důvodů uvedených v písmenech a) až d) nelze ve všech ohledech dosáhnout environmentálních cílů či dobrého stavu prostředí prostřednictvím opatření přijatých členským státem nebo jich z důvodu uvedeného v písmenu e) nelze dosáhnout ve stanovené lhůtě:

a) činnost nebo nečinnost, za niž není dotyčný členský stát odpovědný;

b) přirozené příčiny;

c) vyšší moc;

d) změny nebo úpravy fyzikálních vlastností mořských vod způsobené činnostmi z nadřazených důvodů veřejného zájmu, které převažují nad nepříznivým dopadem na životní prostředí, včetně jakéhokoliv přeshraničního vlivu;

e) přírodní podmínky, které nedovolují včasné zlepšení stavu dotyčných mořských vod.

[…]“

5 Článek 17 směrnice 2008/56, nadepsaný „Aktualizace“, stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby strategie pro mořské prostředí pro jednotlivé příslušné mořské oblasti nebo podoblasti byly stále aktuální.

2. Pro účely odstavce 1 členské státy koordinovaným způsobem podle článku 5 přezkoumají tyto prvky svých mořských strategií každých šest let po jejich prvním stanovení:

a) počáteční posouzení podle čl. 8 odst. 1 a stanovení dobrého stavu prostředí podle čl. 9 odst. 1;

b) environmentální cíle stanovené podle čl. 10 odst. 1;

[…]

3. Podrobné údaje o případných aktualizacích provedených na základě přezkumů podle odstavce 2 se zasílají Komisi, stranám regionálních úmluv pro mořské prostředí a všem dalším příslušným členským státům do tří měsíců od jejich zveřejnění podle čl. 19 odst. 2.

[…]“

6 Článek 19 této směrnice, nadepsaný „Veřejné konzultace a informování veřejnosti“, v odstavci 2 stanoví:

„Členské státy zveřejní a zpřístupní veřejnosti za účelem připomínkování souhrny těchto prvků svých strategií pro mořské prostředí nebo jejich příslušných aktualizací:

a) počáteční posouzení podle čl. 8 odst. 1 a stanovení dobrého stavu prostředí podle čl. 9 odst. 1;

b) environmentální cíle stanovené podle čl. 10 odst. 1;

[…]“

Postup před zahájením soudního řízení

7 Dne 8. března 2019 zaslala Komise Bulharské republice výzvu dopisem, podle níž tento členský stát v rozporu s čl. 5 odst. 2 písm. a) body i), ii) a iii), jakož i čl. 17 odst. 2 a 3 směrnice 2008/56 neprovedl do 15. července 2018 přezkum a aktualizace počátečního posouzení stavu mořského prostředí, stanovení dobrého stavu prostředí a environmentálních cílů a nezaslal jí tyto aktualizace nejpozději do 15. října 2018.

8 Ve své odpovědi ze dne 7. května 2019 uvedla Bulharská republika, že Basejnova Direkcia „Černomorski rajon“ (Ředitelství pro oblast „Černomořský region“, Bulharsko) jakožto orgán příslušný k uplatňování této směrnice oznámilo dne 16. července 2018 rozhodnutí o organizaci veřejné zakázky nazvané „Aktualizace počátečního posouzení stavu mořského prostředí, stanovení dobrého stavu prostředí, environmentálních cílů a ukazatelů v souladu s články 8, 9 a 10 směrnice [2008/56] pro pět položek“. Oznámení o vyhlášení této veřejné zakázky bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie*. Příslušné řízení však bylo dne 27. srpna 2018 ukončeno z důvodu, že nebyla podána žádná nabídka.

9 V tomto dopise Bulharská republika rovněž předložila plány na nápravu dotčených nesplnění povinností, a zejména projekt „Seznámení se s regionálními aktivitami na ochranu Černého moře a informace o nich“ (*Scirena Black Sea*) (dále jen „projekt Scirena *Black Sea*“) v rámci programu „Ochrana životního prostředí a změna klimatu“, který spadá pod finanční mechanismus Evropského hospodářského prostoru na období od roku 2014 do roku 2021 (dále jen „finanční mechanismus EHP“). Tento členský stát potvrdil svůj závazek podle požadavků směrnice 2008/56 provést přezkum a aktualizace a zaslat tyto aktualizace Komisi a to nejpozději do 30. června 2020.

10 Dopisem ze dne 11. října 2019, který Bulharská republika obdržela téhož dne, vydala Komise odůvodněné stanovisko, v němž setrvala na svém postoji, který vyjádřila ve výzvě dopisem, jelikož Bulharská republika skutečnosti vytýkané v tomto dopise nenapravila. Komise vyzvala tento členský stát, aby ve lhůtě dvou měsíců od obdržení tohoto stanoviska přijal opatření nezbytná k tomu, aby tomuto stanovisku vyhověl.

11 Bulharská republika odpověděla na uvedené odůvodněné stanovisko dopisem ze dne 9. prosince 2019, v němž připustila, že nepředložila požadované aktualizace týkající se počátečního posouzení mořského prostředí, stanovení dobrého stavu prostředí a environmentálních cílů, a to kvůli problémům souvisejícím se zadáním veřejné zakázky na

provedení těchto aktualizací, konkrétně kvůli tomu, že v rámci příslušného řízení nebyly podány žádné nabídky. Tento členský stát kromě toho zopakoval svůj závazek splnit článek 17 směrnice 2008/56 nejpozději do 30. června 2020.

12 Vzhledem k tomu, že Komise nebyla s odpovědí poskytnutou Bulharskou republikou na odůvodněné stanovisko spokojena, podala projednávanou žalobu.

K žalobě

K přípustnosti žaloby

Argumentace účastníků řízení

13 Bulharská republika nenavrhuje výslovně prohlášení projednávané žaloby za nepřípustnou, nicméně uvádí některé argumenty, které její přípustnost zpochybňují. Poukazuje na to, že návrh na konstatování nesplnění povinností vyplývajících z čl. 5 odst. 2 písm. a) body i), ii) a iii), jakož i čl. 17 odst. 2 a 3 směrnice 2008/56, jak jej formulovala Komise, vyvolává právní nejistotu, jelikož k pochopení jeho přesného rozsahu je nutný následný výklad a dodatečné vyjasnění.

14 Kromě toho má tento členský stát za to, že není možné jasně určit, jaký je předmět žaloby, s ohledem na to, že jsou současně uplatněna nesplnění povinností stanovených dvěma ustanoveními této směrnice.

15 Komise uvádí, že se její žaloba netýká povinností uvedeného členského státu vypracovat počáteční strategie pro mořské prostředí a zaslat je tomuto orgánu, nýbrž pouze povinností tyto strategie pro mořské prostředí aktualizovat a zaslat tyto aktualizace, jak vyplývá z výzvy dopisem i z odůvodněného stanoviska.

Závěry Soudního dvora

16 Z ustálené judikatury týkající se čl. 120 písm. c) jednacího řádu Soudního dvora vyplývá, že každý návrh na zahájení řízení musí uvádět předmět sporu a obsahovat stručný popis dovolávaných žalobních důvodů a tyto údaje musí být natolik jasné a přesné, aby umožnily žalované straně připravit si obranu a Soudnímu dvoru provést přezkum. Z toho vyplývá, že hlavní skutkové a právní okolnosti, na kterých je taková žaloba založena, musí uceleně a srozumitelně vyplývat z textu samotné žaloby a návrhová žádaní žaloby musí být formulována jasně, aby se předešlo tomu, že Soudní dvůr rozhodne nad rámec návrhových žádání nebo opomene rozhodnout o některém z žalobních důvodů (rozsudek ze dne 31. října 2019, Komise v. Nizozemsko, C-395/17, EU:C:2019:918, bod 52 a citovaná judikatura).

17 Soudní dvůr rovněž rozhodl, že v žalobě podané podle článku 258 SFEU musí být žalobní důvody uvedeny uceleně a přesně, aby členský stát a Soudní dvůr mohly přesně pochopit rozsah vytýkaného porušení unijního práva, což je podmínka nezbytná k tomu, aby tento stát mohl užitečně uplatnit důvody na svou obranu a Soudní dvůr ověřit existenci tvrzeného nesplnění povinnosti (rozsudek ze dne 31. října 2019, Komise v. Nizozemsko, C-395/17, EU:C:2019:918, bod 53 a citovaná judikatura).

18 Žaloba Komise musí zejména obsahovat ucelené a podrobné vylíčení důvodů, které ji vedly k přesvědčení, že dotčený členský stát nesplnil některou z povinností, které pro něj vyplývají ze Smluv (rozsudek ze dne 31. října 2019, Komise v. Nizozemsko, C-395/17, EU:C:2019:918, bod 54 a citovaná judikatura).

19 V projednávaném případě je třeba konstatovat, že tento orgán přesně uvádí ustanovení unijního práva, která Bulharská republika údajně porušila, a sice čl. 5 odst. 2 písm. a) body i), ii) a iii) a čl. 17 odst. 2 a 3 směrnice 2008/56, jakož i skutečnosti, které jsou tomuto členskému státu vytýkány, a sice neprovedení přezkumu a aktualizace zaprvé počátečního posouzení současného stavu prostředí dotyčných vod a dopadu lidských činností na toto prostředí, zadruhé stanovení dobrého stavu prostředí a zatřetí environmentálních cílů a souvisejících ukazatelů a nezaslání těchto aktualizací uvedenému orgánu ve lhůtě stanovené touto směrnicí.

20 Kromě toho skutečnost, že Komise ve své žalobě uvedla společně čl. 5 odst. 2 písm. a) body i), ii) a iii) a čl. 17 odst. 2 a 3 uvedené směrnice nevyvolává problémy ohledně její soudržnosti. Jak ostatně uznává i Bulharská republika, tato ustanovení jsou totiž vzájemně logicky propojena, jelikož uvedený článek 17 se týká přezkumu a aktualizací strategií pro mořské prostředí, které upravuje uvedený článek 5.

21 Na rozdíl od toho, co tvrdí Bulharská republika, není za těchto podmínek pochyb o tom, že se toto řízení týká nikoli nesplnění povinností vypracovat počáteční strategie pro mořské prostředí podle čl. 5 odst. 1 a čl. 5 odst. 2 písm. a) bodů i), ii) a iii) směrnice 2008/56 a oznámit prvky těchto strategií Komisi, nýbrž pouze nesplnění povinností přezkoumat a aktualizovat tyto strategie, stanovených v čl. 17 odst. 2 písm. a) a b) této směrnice, a povinnosti zaslat tyto aktualizace tomuto orgánu podle jejího čl. 17 odst. 3.

22 Z výše uvedených úvah vyplývá, že projednávaná žaloba je přípustná.

K věci samé

Argumentace účastníků řízení

23 Komise nejprve připomíná, že Bulharská republika měla za účelem splnění povinností, které pro ni vyplývají z čl. 5 odst. 2 písm. a) bodů i), ii) a iii) a čl. 17 odst. 2 směrnice 2008/56, nejpozději do 15. července 2018 přezkoumat a aktualizovat prvky svých strategií pro mořské prostředí, které se týkají zaprvé počátečního posouzení současného stavu prostředí dotyčných vod a dopadu lidských činností na toto prostředí podle článku 8 této směrnice, zadruhé stanovení dobrého stavu prostředí podle čl. 9 odst. 1 uvedené směrnice a zatřetí environmentálních cílů a souvisejících ukazatelů podle čl. 10 odst. 1 této směrnice. Tento členský stát byl navíc podle čl. 17 odst. 3 směrnice 2008/56 povinen předat tomuto orgánu nejpozději do 15. října 2018 podrobné údaje o aktualizacích těchto prvků.

24 Komise uvádí, že bulharské orgány ve své odpovědi na výzvu dopisem uznaly tvrzená nesplnění povinnosti, zejména pokud jde o čl. 17 odst. 2 a 3 směrnice 2008/56. V odpovědi na odůvodněné stanovisko nadto toho tyto orgány znovu uznaly, že Komisi neposkytly informace požadované podle této směrnice, přičemž toto porušení práva dosud trvá.

25 Bulharská republika v prvé řadě zdůrazňuje, že splnila povinnosti podle čl. 5 odst. 2 písm. a) bodů i), ii) a iii) směrnice 2008/56. Tvrdí, že v průběhu roku 2012 provedla počáteční posouzení stavu mořského prostředí, stanovila dobrý stav prostředí, jakož i environmentální cíle a související ukazatele, a kromě toho předala tomuto orgánu příslušné zprávy. Pokud jde o nesplnění povinností vyplývajících z tohoto ustanovení, má tudíž za to, že projednávaná žaloba je neopodstatněná.

26 V druhé řadě, pokud jde o přezkoumání a aktualizaci některých prvků jejích strategií pro mořské prostředí, Bulharská republika tvrdí, že disponuje mechanismy k zajištění aktualizací, které jí přísluší provést na základě článku 17 směrnice 2008/56, ale že pokus o zadání veřejné zakázky za tímto účelem nebyl úspěšný kvůli chybějícím nabídkám potenciálních smluvních stran. Následně informovala Komisi, že plnění těchto povinností je spojeno se zahájením a realizací projektu Scirena *Black Sea*.

27 Bulharská republika v tomto ohledu uvádí, že tato realizace musela probíhat v souladu s požadavky směrnice 2008/56 a bulharských právních předpisů, které zajišťují její provedení, jakož i bulharských právních předpisů v oblasti veřejných zakázek. Kromě toho tento členský stát uvádí, že byl povinen dodržet postup schvalování tohoto projektu a že tento projekt musel splňovat všechny požadavky finančního mechanismu EHP. Za těchto podmínek se Bulharská republika i přes podniknuté kroky dostala z důvodu objektivních okolností do situace absolutní nemožnosti dodržet své závazky podle čl. 17 odst. 2 a 3 této směrnice. Projednávaná žaloba by tedy měla být zamítnuta jako neopodstatněná rovněž v rozsahu, v němž se týká údajného nesplnění povinností vyplývajících z posledně uvedeného ustanovení.

28 Bulharská republika navrhuje, aby žaloba byla zamítnuta v plném rozsahu jako neopodstatněná nebo aby žalobě bylo vyhověno pouze v rozsahu, v němž se týká nesplnění povinností, které pro ni vyplývají z čl. 17 odst. 2 a 3 směrnice 2008/56, a ve zbývající části byla zamítnuta.

29 Komise předně odpovídá, že články 5 a 17 směrnice 2008/56 spolu souvisejí, přičemž druhé z těchto ustanovení výslovně odkazuje na první z nich. Bulharská republika se podle ní tedy nesprávně domnívala, že tato ustanovení obsahují odlišné povinnosti, které částečně splnila. Kromě toho organizační úsilí tohoto členského státu bylo vynaloženo až po uplynutí lhůty stanovené pro aktualizace jeho strategií pro mořské prostředí.

30 Komise dále tvrdí, že popis právních předpisů a postupů týkajících se zadávání veřejných zakázek a finančního mechanismu EHP není dostačující k odůvodnění absolutní nemožnosti dodržet povinnosti provést dotčené aktualizace a tyto aktualizace jí oznámit, které se dovolává Bulharská republika. Takové technické obtíže totiž nemohou odůvodňovat nesplnění povinností uložených unijním právem ve stanovené lhůtě a nadto jsou bulharské orgány s těmito právními předpisy a postupy dobře obeznámeny.

31 Nakonec Komise uvádí, že nový projekt přezkoumání a aktualizace některých prvků strategií Bulharské republiky pro mořské prostředí byl na konci května 2020 předložen v rámci vnitřních procesů, jejichž předvídaná doba trvání je tři roky. Je tedy nemožné, aby tento členský stát splnil svůj závazek předložit zprávu ke dni 30. června 2020.

32 Bulharská republika ve své duplice nejprve zdůrazňuje, že nemožnost zadat veřejnou zakázku, jejímž předmětem jsou dotčené aktualizace, je způsobena neexistencí nabídek, a nikoli nedostatečnou snahou z její strany.

33 Dále tento členský stát uvádí, že projekt Scirena *Black Sea* bylo nezbytné znovu vypracovat z důvodu odstoupení hlavního partnera.

34 Nakonec Bulharská republika uvádí, že smlouvou uzavřenou dne 16. března 2021 na dobu pěti měsíců pověřila třetí osobu plněním jejích závazků podle směrnice 2008/56, zejména pokud jde o aktualizaci jejích strategií pro mořské prostředí a vypracování zprávy za období od roku 2012 do roku 2017.

Závěry Soudního dvora

35 Je třeba připomenout, že z čl. 5 odst. 2 směrnice 2008/56 vyplývá, že „[č]lenské státy, které sdílejí určitou mořskou oblast či podoblast, spolupracují s cílem zajistit, aby byla v rámci každé mořské oblasti nebo podoblasti opatření vyžadovaná v zájmu dosažení cílů této směrnice, zejména jednotlivé části strategií pro mořské prostředí uvedené v písmenech a) a b), koherentní a koordinovaná v celé dotčené mořské oblasti nebo podoblasti“. Kromě toho podle čl. 5 odst. 2 písm. a) bodů i), ii) a iii) této směrnice měl každý členský stát do 15. července 2012 provést zaprvé počáteční posouzení současného stavu prostředí dotyčných vod a dopadu lidských činností na toto prostředí, zadruhé stanovení dobrého stavu prostředí dotyčných vod a zatřetí stanovení řady environmentálních cílů a souvisejících ukazatelů.

36 Podle čl. 17 odst. 1 směrnice 2008/56 členské státy zajistí, aby strategie pro mořské prostředí pro jednotlivé příslušné mořské oblasti nebo podoblasti byly stále aktuální. Podle čl. 17 odst. 2 písm. a) a b), jakož i čl. 17 odst. 3 této směrnice musí být prvky strategií pro mořské prostředí uvedené v bodě 35 tohoto rozsudku přezkoumány koordinovaně, jak upřesňuje článek 5 uvedené směrnice, každých šest let po jejich prvním stanovení, a podrobné údaje o případných aktualizacích provedených na základě těchto přezkumů musí být zaslány Komisi do tří měsíců od jejich zveřejnění podle čl. 19 odst. 2 této směrnice.

37 V tomto ohledu bod 34 odůvodnění směrnice 2008/56 vysvětluje nutnost stanovit pravidelné aktualizace strategií pro mořské prostředí „dynamick[ou] pova[hou] mořských ekosystémů a jejich přirozen[ou] nestálost[í] a […] ohledem na to, že tlaky a dopady na ně se mohou měnit s vývojem různých modelů lidské činnosti a vlivem změny klimatu“. Podle tohoto bodu odůvodnění „je vhodné, aby programy opatření pro ochranu mořského prostředí a nakládání s ním byly pružné a přizpůsobivé a aby zohledňovaly vědeckotechnický vývoj“.

38 Vzhledem k tomu, že čl. 5 odst. 2 písm. a) body i), ii) a iii) směrnice 2008/56 stanoví, že počáteční posouzení a stanovení dobrého stavu prostředí, jakož i stanovení environmentálních cílů a souvisejících ukazatelů musí být dokončeno do 15. července 2012, je třeba mít za to, že podle čl. 17 odst. 2 písm. a) a b) této směrnice měl být přezkum těchto prvků strategií pro mořské prostředí proveden do 15. července 2018 a že podrobné údaje o aktualizacích provedených na základě těchto přezkumů měly být podle čl. 17 odst. 3 uvedené směrnice zaslány Komisi do tří měsíců od jejich zveřejnění, tedy do 15. října 2018.

39 Je třeba rovněž připomenout, že podle ustálené judikatury se existence nesplnění povinnosti musí posuzovat vzhledem ke stavu, v němž se členský stát nacházel v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku, a že změny, ke kterým došlo následně, nemohou být brány v úvahu [rozsudek ze dne 4. března 2021, Komise v. Spojené království (Mezní hodnoty – NO_2), C-664/18, nezveřejněný, EU:C:2021:171, bod 77 a citovaná judikatura].

40 V projednávaném případě lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku vydaném Komisí, které Bulharská republika obdržela dne 11. října 2019, uplynula dne 11. prosince 2019.

41 Je přitom nesporné, že tento členský stát nesplnil povinnosti vyplývající z čl. 17 odst. 2 písm. a) a b) a čl. 17 odst. 3 směrnice 2008/56 uvedené v bodě 38 tohoto rozsudku ve výše uvedené lhůtě, a dokonce ani ke dni, ke kterému se uvedený členský stát v odpovědích na výzvu dopisem a na odůvodněné stanovisko zavázal přezkoumat a aktualizovat své strategie pro mořské prostředí a oznámit tyto aktualizace tomuto orgánu, a sice k 30. červnu 2020.

42 Toto konstatování nemůže být zpochybněno argumenty, které uvádí Bulharská republika. Zaprvé je totiž třeba odmítnout tvrzení, že splnila povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 5 odst. 2 písm. a) bodů i), ii) a iii) směrnice 2008/56. Tato tvrzení se totiž týkají výlučně povinností vypracovat v průběhu roku 2012 počáteční strategie pro mořské prostředí a oznámit příslušné zprávy Komisi. Jak však vyplývá z bodu 21 tohoto rozsudku, tyto povinnosti nejsou předmětem projednávané žaloby.

43 Zadruhé, pokud jde o argumentaci Bulharské republiky, že pro ni bylo nemožné splnit povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 17 odst. 2 a 3 směrnice 2008/56, ve lhůtě stanovené touto směrnicí, zejména kvůli obtížím při pokusu o zadání dotčené veřejné zakázky a kvůli nutnosti dodržet požadavky unijního práva, relevantních vnitrostátních právních předpisů a postupu schvalování projektu Scirena *Black Sea*, je třeba uvést, že Bulharská republika nevysvětlila, jak jí nutnost dodržet požadavky unijního práva mohla bránit ve splnění jejích povinností vyplývajících z výše uvedeného ustanovení směrnice 2008/56. Pokud jde o ostatní argumenty, stačí připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora se členský stát nemůže dovolávat ustanovení, praxe či situací svého vnitrostátního právního řádu k odůvodnění nedodržení povinností a lhůt stanovených směrnicí [rozsudek ze dne 2. dubna 2020, Komise v. Španělsko (Povodňová rizika – Plány pro jejich zvládání na Kanárských ostrovech), C-384/19, nezveřejněný, EU:C:2020:271, bod 12 a citovaná judikatura].

44 Konkrétně povinnost členského státu přijmout všechna opatření nezbytná k dosažení výsledku stanoveného směrnicí je závaznou povinností uloženou čl. 288 třetím pododstavcem SFEU a samotnou směrnicí. Tato povinnost přijmout všechna obecná nebo zvláštní opatření je uložena všem orgánům členských států (rozsudek ze dne 16. července 2015, Komise v. Bulharsko, C-145/14, nezveřejněný, EU:C:2015:502, bod 58 a citovaná judikatura).

45 Směrnice 2008/56 navíc nestanoví žádnou výjimku z povinností členských států podle jejího čl. 17 odst. 2 a 3, neboť článek 14 této směrnice se týká pouze odchylek v situaci, kdy členský stát může určit případy, v nichž nelze dosáhnout environmentálních cílů či dobrého stavu prostředí v plném rozsahu. Kromě toho je sice pravda, že bod 29 odůvodnění uvedené směrnice hovoří o nemožnosti členského státu dosáhnout úrovně stanovených environmentálních cílů, avšak tento odkaz se netýká povinností, které vyplývají z článku 17 této směrnice.

46 Každopádně je třeba upřesnit, že, jak vyplývá z odpovědi Bulharské republiky na výzvu dopisem, přijal tento stát první organizační opatření ke splnění povinností uložených na základě čl. 17 odst. 2 písm. a) a b) a čl. 17 odst. 3 směrnice 2008/56 dne 16. července 2018, to znamená po uplynutí lhůty stanovené v čl. 17 odst. 2 této směrnice, tj. po 15. červenci 2018. Nelze tedy mít za to, že pro tento členský stát bylo nemožné splnit jeho závazky ve stanovené lhůtě.

47 Zatřetí vzhledem k tomu, že změny, ke kterým došlo po uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku, nemohou být zohledněny při posouzení existence dotčeného nesplnění povinnosti, jak vyplývá z judikatury připomenuté v bodě 39 tohoto rozsudku, skutečnost, že dne 16. března 2021 byla uzavřena smlouva za účelem provedení opatření nezbytných k tomu, aby Bulharská republika splnila své povinnosti, není relevantní pro posouzení opodstatněnosti projednávané žaloby pro nesplnění povinnosti.

48 Za těchto podmínek je namístě považovat žalobu podanou Komisí za opodstatněnou.

49 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba konstatovat, že Bulharská republika tím, že ve stanovených lhůtách neprovedla koordinovaným způsobem, jak upřesňuje článek 5 směrnice 2008/56, přezkum počátečního posouzení a stanovení dobrého stavu prostředí, jakož i environmentálních cílů, a nezaslala Komisi podrobné údaje o aktualizacích provedených na základě těchto přezkumů, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 17 odst. 2 písm. a) a b) a čl. 17 odst. 3 této směrnice.

K nákladům řízení

50 Podle čl. 138 odst. 1 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a Bulharská republika neměla ve věci úspěch, je důvodné uložit posledně uvedené náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (sedmý senát) rozhodl takto:

1) **Bulharská republika tím, že ve stanovených lhůtách neprovedla koordinovaným způsobem, jak upřesňuje článek 5 směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2008/56/ES ze dne 17. června 2008, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti mořské environmentální politiky (rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí), přezkum počátečního posouzení a stanovení dobrého stavu prostředí, jakož i environmentálních cílů, a nezaslala Evropské komisi podrobné údaje o aktualizacích provedených na základě těchto přezkumů, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 17 odst. 2 písm. a) a b) a čl. 17 odst. 3 této směrnice.**

2) **Bulharské republice se ukládá náhrada nákladů řízení.**

Podpisy.